

Już na półmetku są prace badawcze prowadzone w ramach projektu „FORGOM - Foresight technologiczny rozwoju sektora usług publicznych w Górnośląskim Obszarze Metropolitalnym”. Jest on realizowany przez konsorcjum w składzie: **Główny Instytut Górnictwa** (Lider projektu), **Politechnika Śląska** i **Akademia Ekonomiczna w Katowicach**. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Głównym celem projektu jest wyznaczenie kierunków rozwoju technologicznego w sektorze metropolitalnych usług publicznych w Górnośląskim Obszarze Metropolitalnym (GOM), obejmującym 14 miast naszej aglomeracji. Ideą powołania do życia GOM było utworzenie dynamicznie rozwijającego się wielkomiejskiego ośrodka, zdolnego do skutecznego konkurowania z innymi ośrodkami metropolitalnymi w kraju i w Europie. Warunkiem rozwoju takiego ośrodka jest jakość życia mieszkańców wyznaczana przede wszystkim przez jakość usług publicznych. Do takich usług należą: transport publiczny, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, dostawy energii, kultura, szkolnictwo wyższe, specjalistyczne usługi zdrowotne, obsługa kontaktów międzynarodowych, usługi związane z turystyką i ponadlokalne usługi administracyjne. Pełne wykorzystanie potencjału Górnośląskiego Obszaru Metropolitalnego jest wyzwaniem zarówno dla władz regionu, jak i przedstawicieli różnych środowisk m.in. naukowych, kulturowych oraz gospodarczych. Znaczenie procesów metropolizacyjnych podkreśla m.in. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2020 oraz Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego.

Foresight to narzędzie badawcze, polegające na aktywnym prognozowaniu przyszłości. Od klasycznych prognoz różni się tym, że próbuje wpłynąć na bieg wydarzeń: foresight nie przewiduje przyszłości, ale tworzy jej spójną wizję. Projekt FORGOM oparty na metodzie foresightu angażuje szerokie grono ekspertów z różnych dziedzin: naukowców, przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych i społecznych, umożliwiając w ten sposób konfrontację różnych wizji rozwoju oraz zapewniając wszechstronny i różnorodny wkład merytoryczny. Eksperti pracują w grupach roboczych tzw. panelach. W ramach projektu działają: cztery panele tematyczne, panel horyzontalny oraz panel główny. Prace realizowane przy współpracy niezależnych ekspertów pozwolą

wybrać najkorzystniejszą wizję przyszłości oraz wskazać sposób jej realizacji w formie scenariuszy rozwojowych.

Zrealizowane do tej pory zadania badawcze pozwoliły odpowiedzieć na pytanie: **jaka jest wstępna wizja przestrzeni publicznej Górnośląskiego Obszaru Metropolitalnego i jaki jest zestaw kluczowych czynników warunkujących innowacyjność w poszczególnych obszarach usług**. Do nich zaliczono m.in.: hiperkonkurencyjny rozwój miast wynikający z braku polityki gospodarczej w skali metropolii i poszczególnych miast; brak wspólnej polityki przestrzennej; izolacjonizm komunalny miast przejawiający się brakiem inicjatyw na rzecz ponadmiejskich systemów zarządzania usługami publicznymi, ale także dobre skomunikowanie zewnętrzne oraz skuteczna absorpcja zewnętrznych środków finansowych na rozwój miast metropolii.

Według ekspertów najważniejszymi obszarami tematycznymi dla Górnośląskiego Obszaru Metropolitalnego są **usługi transportowe, usługi zdrowotne, usługi sektora kultury** (tzw. sektor sztuk performatywnych) i **usługi z zakresu zarządzania środowiskiem**. **Niemniej ważne** są tzw. zagadnienia horyzontalne obejmujące wszystkie kategorie usług z ich szczegółową analizą powiązań i zależności występujących w procesie metropolizacyjnym. Sprawne, wydolne układy i rozwiązania komunikacji krajowej i międzynarodowej decydują i przesądzają o możliwości wymiany pomiędzy innymi ośrodkami metropolitalnymi. Usługi zdrowotne z zakresu kardiologii, onkologii, transplantologii, traumatologii i rehabilitacji predysponowane są do rozwoju funkcji i specjalności metropolitalnych (tzw. „produkty – wizytówki”). Sektor sztuk performatywnych jest tzw. sektorem kreatywnym, który obecnie jest jednym z bardziej dynamicznie rozwijających się obszarów gospodarki. Usługi z zakresu zarządzania środowiskiem są niezbędne dla poprawy jakości przestrzeni publicznej wpływającej na jakość i komfort życia oraz kształtują wyjątkowość przestrzeni publicznych, jej specyfikę i atrakcyjność. Poza swoimi charakterystycznymi aspektami wszystkie powyższe sektory usług umożliwiają intensywną współpracę z innymi ośrodkami metropolitalnymi.

Ideą projektu jest zatem identyfikacja kierunków rozwoju technologicznego sektora usług publicznych obejmujących głównie: transport, ochronę zdrowia, kulturę i środowisko, które będą miały największy wpływ na wzmocnienie funkcji metropolitalnych Górnośląskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030.

Kolejne etapy prac zaplanowane do 2011r. mają na celu weryfikację dotychczasowych wyników prac i analiz badawczych, m.in. poprzez badanie ankietowe za pomocą kwestionariusza Delphi (badanie słuszności postawionych tez).

Prace i analizy zaplanowane w kolejnych zadaniach posłużą do sformułowania ostatecznych wizji i scenariuszy rozwoju usług publicznych o znaczeniu metropolitalnym. W ramach FORGOM zidentyfikowany zostanie również sposób wdrażania wyznaczonych kierunków rozwoju oraz określone zostaną rekomendacje.

Zespół realizujący projekt oczekuje zaangażowania jak najszerszej reprezentacji kluczowych uczestników życia społeczno – gospodarczego naszego regionu w formułowaniu wizji rozwoju Górnośląskiego Obszaru Metropolitalnego. W związku z powyższym osoby zainteresowane uczestnictwem w projekcie, tj. wzięciem udziału w badaniu Delphi prosimy o bezpośredni kontakt z Biurem Kierownika Projektu.

Informacje o projekcie można znaleźć na stronie internetowej Projektu www.foresightgom.pl.

Dane kontaktowe:

Główny Instytut Górnictwa
Plac Gwarków 1, 40-166 Katowice
tel. 032 259 26 28; 032 259 24 66
fax: 032 259 21 54
www.foresightgom.pl
e-mail: foresight_gom@gig.eu